

Nr 46

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med begäran om riksdagens samtycke till förordnande att 2 § första och tredje styckena samt 3—9 §§ allmänna förfogandelagen ävensom 2—5 §§ allmänna ransoneringslagen skola träda i tillämpning.

Genom en den 9 november 1956 dagtecknad proposition, nr 199, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden begärt riksdagens samtycke till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § tredje stycket allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279) och 1 § tredje stycket allmänna ransoneringslagen samma dag (nr 280) förordnar, att 2 § första och tredje styckena samt 3—9 §§ allmänna förfogandelagen ävensom 2—5 §§ allmänna ransoneringslagen skola tillämpas tills vidare under tiden till och med den 30 juni 1957.

Allmänna förfogande- och ransoneringslagarna innehåller bestämmelser om åtgärder, som Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer äger vidtaga för att tillgodose behov av eller möjliggöra hushållning med förnödenheter. Lagarna får tillämpas blott under vissa angivna betingelser. Utom i fall då riket befinner sig i krig eller krigsfara kan förordnande att lagarna skall tillämpas ges endast under förutsättning att knapphet eller betydande fara för knapphet inom riket uppkommit på förnödenhet, som erfordras för krigsbruk eller ekonomisk försvarsberedskap eller som eljest är av vikt för befolkningen eller produktionen, samt att detta är en följd av att riket varit i krig eller av krig mellan främmande makter eller annan utom riket inträffad utomordentlig händelse. Dessutom krävs — i motsats till vad som gäller om riket är i krig eller krigsfara — riksdagens samtycke till förordnande om lagarnas försättande i tillämpning (1 § tredje stycket i vardera lagen).

Beträffande lagarnas utformning i övrigt hänvisas till den redogörelse härför, som lämnats i propositionen. Av redogörelsen framgår, att de befogeheter, som under rådande förhållanden kan komma i fråga, återfinns i 2 § första och tredje styckena samt 3—9 §§ allmänna förfogandelagen ävensom 2—5 §§ allmänna ransoneringslagen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Lange, anför i propositionen bl. a. följande:

»Den senaste utrikespolitiska utvecklingen, särskilt i Mellersta östern, medför en uppenbar fara för Sveriges försörjning med olika livsviktiga förnödenheter, främst flytande bränsle och drivmedel. Det kan därför bli nödvändigt

att myndigheterna med kort varsel vidtar åtgärder för att trygga landets försörjning med sådana förnödenheter.

Förhållandena är för närvarande sådana att betydande fara föreligger för knapphet på flytande bränsle och drivmedel. Detta kan i sin tur medföra återverkningar på bränsleförsörjningen i stort. Det utrikespolitiska läget inrymmer också risker för en sådan utveckling att knapphet kan uppkomma även på andra förnödenheter av grundläggande betydelse för folkförsörjningen och försvarsberedskapen. Det är därför nödvändigt att myndigheterna äger alla erforderliga befogenheter för att kunna ingripa med tillräcklig snabbhet då så kräves. För att möjliggöra detta måste de bestämmelser i allmänna förfogande- och ransoneringslagarna, som ger sådana befogenheter, snarast sättas i tillämpning. Härför erfordras riksdagens samtycke och detta torde alltså böra skyndsamt inhämtas. Självfallet skall de i lagarna stadgade befogenheterna icke utnyttjas tidigare eller i större omfattning än förhållandena med nödvändighet kräver. Samtycke torde nu lämpligen böra begäras för tiden t. o. m. den 30 juni 1957.»

Utskottet

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen måtte, med bifall till förevarande proposition, nr 199, samtycka till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § tredje stycket allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279) och 1 § tredje stycket allmänna ransoneringslagen samma dag (nr 280) förordnar, att 2 § första och tredje styckena samt 3—9 §§ allmänna förfogandelagen ävensom 2—5 §§ allmänna ransoneringslagen skola tillämpas tills vidare under tiden till och med den 30 juni 1957.

Utskottet hemställer därjämte, att förevarande ärende måtte företagas till avgörande efter allenast en bordläggning.

Stockholm den 13 november 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson, Sunne, fru Carlqvist, herrar Huss, Mannerskantz, Grönkvist och Alvar Andersson;

från a n d r a kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Jacobsson i Tobo, Nilsson i Göteborg, Carlsson i Bakeröd, Odhe, fröken Höjer, fru Ewerlöf och herr Johansson i Södertälje.